

ALLEA

ALL European
Academies

integrity | in'
1 the quality of being h
integrity. state of being w

Tutkimusetiikan eurooppalaiset käytännöt ja ohjeistus

The European Code of Conduct for Research Integrity
Revised Edition -ohjeen suomennos

Tutkimuseetiikan eurooppalaiset käytännöt ja ohjeistus
The European Code of Conduct for Research Integrity
Revised Edition -ohjeen suomennos

ALLEA - All European Academies

c/o Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften
Jaegerstr. 22/23
10117 Berliini, Saksa

secretariat@allea.org
www.allea.org

Layout: Susana Irles
Cover bilde: iStock

© ALLEA - All European Academies, Berliini 2020

Kaikki oikeudet pidätetään. Julkaisun lainaaminen sallittu koulutus-, tiede- ja yksityiskäyttöä varten, jos lähde mainitaan. Kaupalliseen käyttöön on pyydettävä lupa ALLEAlta.

Disclaimer:

Please note that while great care was taken to ensure the accuracy of the present translation of the European Code of Conduct for Research Integrity some slight deviation in meaning may be possible. Please refer to the original English-language version of [The European Code of Conduct for Research Integrity](#), published by ALLEA in Berlin in 2017, for the precise wording.

Acknowledgements:

ALLEA would like to thank TENK (The Finnish National Board on Research Integrity) for an additional review on the precise research integrity language.

Sisällys

Suomennoksen esipuhe	2
Johdanto	2
1. Periaatteet	4
2. Hyvät tutkimuskäytännöt	5
3. Hyvän tutkimuskäytännön loukkaukset	10
Liite 1: Keskeiset lähteet	13
Liite 2: Päivitysmenettely ja sidosryhmäluettelo	15
Liite 3: ALLEAn tutkimusetiikan pysyväistyöryhmä	17

Suomennoksen esipuhe

• • •

Suomalaisissa tutkimuseettisissä ohjeissa kuvataan, mitä ovat hyvät tieteelliset käytännöt ja tässä ALLEAN laatimassa eurooppalaisen ohjeistuksen suomennoksessa puolestaan, millaisia ovat hyvät tutkimuskäytännöt. Käytännössä kyse on samasta asiasta. Englannin kielen ”science”-sana aiheuttaa ongelmia, koska usein tulkitaan, että se viittaa vain luonnontieteisiin eikä kaikkiin tieteenaloihin, joihin sisältyvät myös humanistis-yhteiskuntatieteelliset alat. Tämän takia alkuperäisessä englanninkielisessä ”The European Code of Conduct for Research Integrity” -ohjeistuksessa sana ”science” on systemaattisesti korvattu sanalla ”research”. Tällä halutaan korostaa sitä, että ohjeistus koskee koko tiedeyhteisöä ja kaikkea tieteellistä tutkimusta.

Johdanto

• • •

Tutkimuksella tarkoitetaan järjestelmällisen tutkimisen ja ajattelun, tarkkailun ja kokeilun kautta saadun tiedon tuottamista. Vaikka eri tieteenaloilla lähestytäänkin tutkimuskysymyksiä eri tavoin, kaikille on yhteistä halu lisätä ymmärtämystämme itsestämme ja maailmasta, jossa elämme. Siksi eurooppalainen ”Hyvien tutkimuskäytäntöjen” ohjeisto sopiikin käytettäväksi kaikilla tieteenaloilla.

Tutkimus on toimintaa, jota harjoitetaan akateemisissa ja muissa yhteyksissä sekä elinkeinoelämän piireissä. Tutkimustyö edellyttää yhteistyötä, joka on suoraa tai välillistä ja ylittää usein niin yhteiskunnalliset, poliittiset kuin kulttuurisetkin rajat. Tutkimuksen teossa korostuu vapaus määrittää tutkimuskysymykset ja kehittää teorioita, kerätä empiiristä aineistoa sekä käyttää sopivia menetelmiä. Tutkimustoiminta perustuu tutkijayhteisön työhön, ja ihanneoloissa se edistyy riippumattomana ilman tutkimuksen tilaajan tai ideologisten, taloudellisten tai poliittisten etujen synnyttämiä paineita.

Tutkimusyhteisön perustehtävä on sopia tutkimustyön periaatteista, määritellä hyvän ja rehdin tutkimustoiminnan kriteerit, varmistaa tutkimuksen mahdollisimman korkea laatu ja luotettavuus sekä reagoida asianmukaisesti tutkimuseettisiin rikkomuksiin ja vastuuttomiin käytäntöihin. Tämän ohjeiston ensisijainen tehtävä on edistää vastuullisia tutkimuskäytäntöjä ja toimia puitedokumenttina, johon tiedeyhteisö voi turvautua säännellessään omaa toimintaansa. Ohjeisto kuvaa tutkimuksen tekoon liittyviä ammatillisia,

oikeudellisia ja eettisiä vastuita ja korostaa tutkimusorganisaatioiden merkitystä vastuullisen toiminnan käytännön toteutuksissa. Tämä ohjeisto soveltuu sekä julkis- että yksityisrahoitteisen tutkimuksen ohjenuoraksi. Samalla tulee kuitenkin ottaa huomioon perustellut rajoitukset ohjeiston toimeenpanossa.

Tutkimusta ohjaavien arvojen ja periaatteiden tulkintaan voivat vaikuttaa niin yhteiskunnalliset, poliittiset tai teknologiset kehityskulut kuin tutkimusympäristössä tapahtuvat muutoksetkin. Tutkimusyhteisön kannalta hyvin toimiva ohjeisto on siksi ns. elävä asiakirja, joka on syytä päivittää säännöllisin välein. Lisäksi ohjeiston toimeenpanossa on syytä sallia paikallisista tai kansallisista syistä johtuvat erot. Tutkijoilla, tiedeakatemoilla ja tieteellisillä seuroilla, rahoittajilla, julkisilla ja yksityisillä tutkimusorganisaatioilla, kustantajilla ja muilla vastaavilla toimijoilla on jokaisella omat vastuunsa ja velvollisuutensa valvoa ja edistää hyviä tutkimuskäytäntöjä ja -periaatteita.

1. Periaatteet

Hyvät tutkimuskäytännöt pohjautuvat tutkimuseettisiin peruseriaatteisiin. Ne ohjaavat tutkijan tutkimustyötä ja auttavat tutkijaa ratkaisemaan tutkimustyön käytäntöön liittyviä eettisiä ja älyllisiä haasteita.

Peruseriaatteet ovat:

- **Luotettavuus** varmistettaessa tutkimuksen laatu, joka koskee niin tutkimuksen suunnittelua, käytettäviä menetelmiä, tulosten analyysia kuin resurssien käyttöäkin.
- **Rehellisyys** tutkimuksen kehittämisessä, toteuttamisessa, arvioinnissa, raportoisemisessa ja viestimisessä avoimesti, oikeudenmukaisesti, puolueettomasti ja yksityiskohtia salaamatta.
- **Arvostus** kollegoita, tutkimuksen osapuolia, yhteiskuntaa, ekosysteemejä, kulttuuriperintöä ja ympäristöä kohtaan.
- **Vastuunkanto** koko tutkimusprosessista aina tutkimusideasta julkaisemiseen, tutkimuksen hallinnointiin ja organisointiin sekä siihen liittyvään koulutukseen, ohjaukseen ja mentorointiin samoin kuin vastuu tutkimuksen laajakantoisista vaikutuksista.

2. Hyvät tutkimuskäytännöt

Käsitlemme hyviä tutkimuskäytäntöjä seuraavissa yhteyksissä:

- tutkimusympäristö
- koulutus, ohjaus ja ohjattavan mentorointi
- tutkimuskäytännöt
- varotoimet
- aineistojen käsittely ja hallinta
- yhteistyö
- julkaiseminen, julkistamis- ja viestintäkäytännöt
- vertaisarviointi, arviointi ja toimittaminen

2.1 Tutkimusympäristö

- Tutkimusta harjoittavat organisaatiot edistävät tutkimuseettisten periaatteiden tuntemusta sekä vaalivat ja edellyttävät rehtiä tutkimuskulttuuria organisaatiossaan.
- Tutkimusta harjoittavat organisaatiot näyttävät itse esimerkkiä pitämällä huolen siitä, että organisaation ohjeistus ja toimintamallit ovat selkeät ja avoimet ja että vilppiepäilyt käsitellään asiantuntevasti.
- Tutkimusta harjoittavat organisaatiot vastaavat siitä, että niillä on tieto- ja tutkimusaineistojen hallintaan tarvittava infrastruktuuri. Tieto- ja tutkimusaineistolla viitataan kaiken tyyppiseen aineistoon: sekä laadullisiin että määrällisiin aineistoihin, tutkimuspöytäkirjoihin ja -prosesseihin sekä tutkimusesineistöön ja niihin liittyvään metatietoon, jotka ovat välttämättömiä tutkimuksen toistamiseksi ja tutkimustulosten todentamiseksi ja varmistamiseksi.
- Tutkimusta harjoittavat organisaatiot pitävät tutkijan tuottamien aineistojen avoimuutta ja toisiokäytön mahdollisuutta ansiona tutkijan rekrytoinnissa tai tutkijanuran edistämisessä.

2.2 Koulutus, ohjaus ja ohjattavan mentorointi

- Tutkimusta harjoittavat organisaatiot pitävät huolen siitä, että tutkijat saavat systemaattisen koulutuksen tutkimuksen suunnitteluun, tutkimusmetologiaan ja tulosten analyysiin.

- Tutkimusta harjoittavat organisaatiot pitävä huolen siitä, että heillä on tarjolla asianmukainen ja vaatimukset täyttävä tutkimuseettinen koulutus ja että koulutuksen piiriin kuuluvat ovat perillä voimassa olevista ohjeistoista ja säännöksistä.
- Tutkimuseettinen koulutus koskee kaikkia tutkijoita tutkijanuran eri vaiheissa, aloittelevista tutkijoista professoreihin.
- Senioritutkijat, tutkimusjohtajat ja tutkimusten ohjaajat neuvovat ja tukevat tutkimusryhmänsä jäseniä ja korostavat ohjauksessaan oikeiden ja hyväksyttävien tutkimuskäytäntöjen sekä kestävän tutkimuseettisen toimintakulttuurin merkitystä.

2.3 Tutkimuskäytännöt

- Tutkijat ottavat huomioon tutkimusalansa uusimmat saavutukset kehitellessään tutkimusideoitaan.
- Tutkijat suunnittelevat, tekevät, analysoivat ja dokumentoivat tutkimuksensa huolellisesti ja harkitusti.
- Tutkijat käyttävät tutkimusrahoituksensa asianmukaisesti, tunnollisesti ja sovittuihin tarkoituksiin.
- Tutkijat julkaisevat tutkimustuloksensa ja niiden tulkinnot avoimesti, rehellisesti ja täsmällisellä tavalla. Lisäksi he sitoutuvat käsittelemään aineistojaan ja tuloksiaan luottamuksellisesti silloin, kun tutkimustyön luonne sitä edellyttää.
- Tutkijat raportoivat tuloksistaan tutkimusalansa standardien mukaisesti ja siten, että tulokset ovat todennettavissa ja toistettavissa tutkimuksen luonteen niin salliessa.

2.4 Varotoimet

- Tutkijat noudattavat oman tieteenalansa sääntöjä ja ohjeistoja.
- Tutkijat kohtelevat ja käsittelevät tutkimuskohteitaan kunnioittavasti ja arvostavasti ja noudattavat oikeudellisia ja eettisiä määräyksiä, olipa kyseessä ihmisiä, eläimiä, kulttuuria, biologisia, ympäristöllisiä tai fyysisiä asioita koskeva tutkimus.
- Tutkijat varmistavat työssään tutkijayhteisön, yhteistyökumppanien ja muiden tutkimukseen osallistuvien terveyden ja turvallisuuden.
- Tutkimussuunnitelmien toteutuksessa otetaan tarkoin huomioon ikää, sukupuolta, kulttuuria, uskontoa, etnistä taustaa ja yhteiskuntaluokkaa koskevat tekijät.

- Tutkijat tunnistavat tutkimuksensa mahdollisesti aiheuttamat uhat ja riskit, ennakoivat niiden vaikutuksia ja ryhtyvät toimeen niiden ehkäisemiseksi.

2.5 Aineistojen käsittely ja hallinta

- Tutkijat, tutkimuslaitokset ja tutkimusta harjoittavat organisaatiot varmistavat, että aineistojen ja kaiken tutkimusmateriaalin ylläpito ja hallinta ovat kunnossa ja että niitä säilytetään sovitusti ja kohtuullisen ajan. Tämä vaatimus koskee myös julkaisematonta aineistoa ja materiaalia.
- Tutkijat, tutkimuslaitokset ja tutkimusta harjoittavat organisaatiot varmistavat, että aineistot ovat käytettävissä mahdollisimman avoimesti mutta tarpeen vaatimin käyttörajoituksin aineistohallinnan FAIR-periaatteiden (Findable, Accessible, Interoperable and Re-usable) mukaisesti. FAIR-periaatteilla tarkoitetaan sitä, että aineistot ovat löydettävissä, käytettävissä, yhteensopivia ja uudelleen käytettäviä.
- Tutkijat, tutkimuslaitokset ja tutkimusta harjoittavat organisaatiot kertovat avoimesti, miten heidän hallussaan oleviin aineistoihin ja tutkimustuloksiin päästään käsiksi ja miten niitä voidaan käyttää.
- Tutkijat, tutkimuslaitokset ja tutkimusta harjoittavat organisaatiot suhtautuvat aineistoihin tutkimustuloksina, joihin tulee viitata asianmukaisesti.
- Tutkijat, tutkimuslaitokset ja tutkimusta harjoittavat organisaatiot varmistavat, että kaikki tutkimustuloksia koskevat kirjalliset ja muut sopimukset sisältävät tasapuolisesti määräykset aineistojen käyttöoikeuksista, hallinnasta ja omistusoikeuksista sekä aineistojen suojasta immateriaalioikeuksien näkökulmasta.

2.6 Yhteistyö

- Tutkimusyhteistyön kaikki osapuolet vastaavat siitä, että tutkimuksessa noudatetaan hyviä tutkimuskäytäntöjä.
- Tutkimusyhteistyön kaikki osapuolet sopivat tutkimuksen alkaessa tutkimuksen tavoitteista ja siitä, miten tutkimuksesta viestitään mahdollisimman läpinäkyvästi ja avoimesti.
- Tutkimusyhteistyön kaikki osapuolet sopivat tutkimusta aloitettaessa noudattavansa yhteisiä tutkimuseettisiä periaatteita, hyviä tutkimuskäytäntöjä ja niihin liittyviä ohjeistoja ja sopivat lisäksi siitä, mitä lakeja ja säännöksiä noudatetaan yhteistyökumppanien immateriaalioikeuksien turvaamiseksi ja riitatilanteiden käsittelyssä tai tutkimusvilppiepäilyjä selvitetäessä.

- Tutkimusyhteistyön kaikkia osapuolia kuullaan siinä vaiheessa, kun tutkimus on tarkoitus lähettää julkaistavaksi.

2.7 Julkaiseminen, julkistamis- ja viestintäkäytännöt

- Kaikki julkaisun kirjoittajaluettelossa mainitut henkilöt (tekijät) ovat vastuussa julkaisun sisällöstä, ellei julkaisussa toisin ilmoiteta.
- Julkaisun kaikki tekijät sopivat yhteisesti julkaisun tekijäluettelon järjestyksestä ja ottavat huomioon, että tekijyys edellyttää merkittävää panostusta tutkimuksen suunnitteluun, keskeisen tutkimusaineiston keruuseen tai tulosten analyysiin tai tulkintaan.
- Tekijät pitävät huolta siitä, että heidän tutkimustuloksensa tulevat kollegojen tietoon viivytyksettä, avoimesti, läpinäkyvästi ja täsmällisesti, ellei toisin ole sovittu. Tekijät viestivät tutkimustuloksistaan rehellisesti suurelle yleisölle sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa.
- Tekijät ottavat tarkoituksenmukaisesti huomioon toisten osapuolten keskeisen panoksen tai heiltä saamansa henkisen panoksen. Tämä koskee yhteistyökumppaneita, avustajia ja rahoittajia, jotka ovat omalta osaltaan edistäneet kyseistä tutkimusta. Tekijät viittaavat tutkimukseensa liittyviin muihin tutkimuksiin ja tutkimuskirjallisuuteen asianmukaisesti.
- Tekijät ilmoittavat kaikki mahdolliset jääviytensä ja eturistiriitansa sekä tutkimuksen tekoon tai julkaisemiseen saamansa taloudellisen tai muun tuen.
- Tekijät ja julkaisijat tekevät korjauksia tai vetävät julkaisun tarvittaessa pois noudattamalla selkeitä käytäntöjä ja perusteluja. Tutkijoille katsotaan eduksi julkaista korjauksensa nopeasti julkaisemisen jälkeen.
- Tekijät ja julkaisijat pitävät oletusten vastaisia tuloksia yhtä arvokkaina, julkaisukelpoisina ja viestittävinä kuin oletusten mukaisiakin tuloksia.
- Tutkijat noudattavat yllä kuvattuja laatukriteerejä riippumatta siitä, julkaistaanko tutkimus perinteisessä tilauksiin perustuvassa tieteellisessä julkaisussa, avoimessa julkaisussa tai missä tahansa muussa julkaisumuodossa.

2.8 Vertaisarviointi, arviointi ja toimittaminen

- Tutkijat kantavat vastuunsa tutkijayhteisön jäsenenä osallistumalla asiantuntija- ja vertaisarviointeihin sekä muihin arviointitehtäviin.

- Tutkijat arvioivat tiedejulkaisuihin lähetettyjä käsikirjoituksia, rahoitus- tai hakuasiakirjoja, tutkijanuran kehitystä ja palkitsemisperusteita läpinäkyvästi ja perustellusti.
- Arvioitsijat ja julkaisutoimittajat, jotka ovat esteellisiä asian käsittelyyn, eivät osallistu julkaisemis- tai rahoituspäätösten tekoon, toimien täyttöön, ylentämis- tai palkitsemispäätöksiin.
- Arvioitsijoiden toiminta on luottamuksellista, ellei toisin ole sovittu.
- Arvioitsijat ja julkaisutoimittajat kunnioittavat tekijöiden ja hakijoiden oikeuksia ja pyytävät luvan halutessaan hyödyntää esille nousseita ideoita, tutkimusaineistoja tai tulkintoja.

3. Hyvän tutkimuskäytännön loukkaukset

On olennaista, että tutkijat hallitsevat oman tieteenalansa tutkimustiedon, metodologiat ja eettiset käytännöt. Hyvien tutkimuskäytäntöjen noudattaminen kuuluu ammattimaiseen vastuunkantoon. Hyväksytyjen tutkimuskäytäntöjen laiminlyönti taas vahingoittaa tutkimusprosesseja, aiheuttaa ristiriitoja tutkijoiden keskuudessa ja syö luottamusta tutkimustyöhön ja sen uskottavuuteen. Lisäksi hyvien käytäntöjen laiminlyönnit tuhlaavat voimavaroja ja voivat tuottaa tutkimuksen kohteille, tulosten käyttäjille, yhteiskunnalle tai ympäristölle tarpeetonta haittaa ja vahinkoa.

3.1 Tutkimusvilppi ja muut väärät ja epäeettiset käytännöt

Tutkimusvilppi määritellään perinteisesti nimikkein *sepittäminen* (*fabrication*), *vääristely* (*falsification*) tai *plagiointi* (*plagiarism*). Kansainvälisesti määrittelyä kutsutaan usein FFP-luokitukseksi. Tutkimusvilppiä voi esiintyä tutkimussuunnitelmassa, itse tutkimustyössä, tutkimuksen arvioinnissa tai tutkimustuloksista raportoitaessa.

- **Sepittäminen** viittaa tekaistujen tutkimustulosten esittämiseen aitoina.
- **Vääristely** viittaa tutkimusaineistojen, laitteistojen tai tutkimusprosessien tahalliseen manipulointiin tai aineistotiedon ja tulosten muuttamiseen, poistamiseen tai esittämättä jättämiseen.
- **Plagiointi** tarkoittaa toisten tutkijoiden tekemän tutkimustyön tai tutkimusideoiden omimista ilman viittausta alkuperäisiin lähteisiin tai tekijöihin. Tällöin loukataan myös alkuperäisten tekijöiden oikeuksia oman tutkimustyönsä tuloksiin.

Näitä kolmea vilpin muotoa pidetään erityisen vakavina tutkimuseettisinä loukkauksina, koska ne vääristävät tutkimustiedon oikeellisuutta. Lisäksi on olemassa erilaisia hyviä tutkimuskäytäntöjä loukkaavia vääriä ja epäeettisiä tapoja, jotka vahingoittavat tutkimusprosessia tai tutkijoiden työtä. Seuraavassa annetaan joitakin esimerkkejä tällaisista vääristä käytännöistä:

- Tekijyyden manipulointi tai muiden tutkijoiden osuuden vähättely julkaisuissa.
- Omien jo julkaistujen tekstien (myös käännösten) uudelleen julkaiseminen osittain tai kokonaan viittaamatta tekstien alkuperäiseen julkaisuyhteyteen tai sitä erikseen ilmoittamatta (”itseplagiointi”).
- Valikoiva viittaaminen joko omien ansioiden korostamiseksi, tiedejulkaisun toivomuksesta tai arvioitsijoiden tai työtovereiden miellyttämiseksi.

- Tutkimustulosten peittäily tai salailu.
- Rahoittajien tai sponsorien myötäily sallimalla näiden tarkoituksellisesti heikentää tutkimusprosessin riippumattomuutta tai raportoimalla tuloksista siten, että se tietoisesti johtaa yksipuolisiin tulkintoihin.
- Lähdeluettelon aiheeton paisuttaminen.
- Tutkijaan kohdistuva ilkeäkäyttö ja perätön syytös vilpistä tai hyvän tutkimuskäytännön loukkauksesta.
- Tutkimuksellisten ansioiden liioittelu.
- Tutkimustulosten merkityksen ja sovellettavuuden liioittelu.
- Toisten tutkijoiden työn viivyttäminen tai tahallinen haittaaminen.
- Esimiesasemassa tapahtuva yllyttäminen tutkimuseettisiin loukkauksiin.
- Välinpitämätön suhtautuminen tietoon tullessiin tutkimuseettisiin loukkauksiin sekä vilppiepäilyjen tai muiden tutkimuseettisten loukkausten puutteellinen tutkinta tai peittäily-yritykset organisaatioissa.
- Laatuksiteereihin välinpitämättömästi suhtautuvien lehtien perustaminen tai niiden toimintaan osallistuminen (”saalistajalehdet”).

Vakavimmillaan vääristä ja epäeettisistä käytännöistä voi seurata rangaistus, mutta joka tapauksessa on tehtävä kaikki voitava, jotta niistä päästään eroon. Tämä onnistuu parhaiten koulutuksen, ohjauksen ja opastuksen avulla sekä luomalla positiivinen ja kannustava tutkimusympäristö.

3.2 Hyvän tutkimuskäytännön loukkausten ja vilppiepäilyjen käsittely

Eri maissa kansalliset tai tutkimusorganisaatiokohtaiset ohjeet poikkeavat toisistaan tutkimusvilppiepäilyjen tutkintatapojen osalta. On kuitenkin yhteiskunnan ja tutkimusyhteisön edun mukaista, että vilppiepäilyjen tutkinta on johdonmukaista ja avointa. Siksi seuraavia periaatteita tulee noudattaa kaikissa tutkintaprosesseissa.

Rehtiys

- Tutkinnat ovat oikeudenmukaisia ja perusteellisia. Ne hoidetaan viivästyksittä tarkkuudesta, puolueettomuudesta ja perinpohjaisuudesta tinkimättä.

- Tutkintamenettelyn osapuolet ilmoittavat mahdollisista esteellisyyksistään, joita voi syntyä tutkimusprosessin kuluessa.
- Tutkintamenettelyn osalta varmistetaan, että tutkinta viedään loppuun ja siitä annetaan loppulausunto.
- Tutkintamenettelyt hoidetaan luottamuksellisesti suojelemalla tutkimuksen kohteena olevia henkilöitä.
- Tutkimusorganisaatiot suojelevat ”piliinpuhaltajia” eli vilppiepäilyn esittäjiä tutkinnan aikana ja pitävät huolen siitä, ettei ”piliinpuhaltajien” urakehitys vaikeudu.
- Vilppiepäilyjen tutkintamenettelyt ovat avoimet ja yhdenmukaiset sekä yleisesti tiedossa ja saatavilla.

Oikeudenmukaisuus

- Tutkinnat tehdään oikeudenmukaisesti ja asiaankuuluvia prosesseja noudattaen.
- Tutkimusvilpistä syytetyt saavat kaikki tiedot epäilyn taustoista, ja heille taataan mahdollisuus vastata epäilyihin ja esittää todistusaineistoa oikeudenmukaisessa tutkintaprosessissa.
- Jos tutkija todetaan syylliseksi tutkimusvilppiin, seuraamukset suhteutetaan rikkomuksen vakavuuteen.
- Jos tutkija todetaan syyttömäksi tutkimusvilppiin, hänen maineensa palautetaan asianmukaisin keinoin.
- Tutkimusvilpistä epäilty on syytön kunnes toisin todistetaan.

Liite 1: Keskeiset lähteet

All European Academies (2013). "Ethics Education in Science". Statement by the ALLEA Permanent Working Group on Science and Ethics.
www.allea.org/wp-content/uploads/2015/07/Statement_Ethics_Edu_web_final_2013_10_10.pdf [Accessed 15/01/2017]

AllTrials: Trials Registration and Reporting Platform.
<http://www.alltrials.net/find-out-more/> [Accessed 14/03/2017]

American Association for the Advancement of Science (2017). The Brussels Declaration: Ethics and Principles for Science & Society Policy-Making.
<http://www.sci-com.eu/main/docs/Brussels-Declaration.pdf?58b6e4b4> [Accessed 14/03/2017]

Committee on Publication Ethics COPE. Guidelines.
<http://publicationethics.org/resources/guidelines> [Accessed 15/01/2017]

Data Citation Synthesis Group, Martone M. (ed.) (2014). Joint Declaration of Data Citation Principles. San Diego, CA: FORCE11.
<https://www.force11.org/group/joint-declaration-data-citation-principles-final> [Accessed 15/01/2017]

EQUATOR Network: Reporting Guidelines to enhance the quality and transparency of health research.
<https://www.equator-network.org/> [Accessed 13/03/2017]

EUDAT. Collaborative Data Infrastructure: Guidelines on data management.
<https://eudat.eu/data-management> [Accessed 15/01/2017]

InterAcademy Partnership (2016). "Doing Global Science: A Guide to Responsible Conduct in the Global Research Enterprise". Princeton University Press.
<http://interacademycouncil.net/24026/29429.aspx> [Accessed 15/01/2017]

International Committee of Medical Journal Editors. Defining the Role of Authors and Contributors.
<http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html> [Accessed 15/01/2017]

Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) and Global Science Forum (2007). Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct.

<https://www.oecd.org/sti/sci-tech/40188303.pdf> [Accessed 15/01/2017]

Research Data Alliance RDA (2016). RDA/WDS Publishing Data Workflows WG Recommendations.

<http://dx.doi.org/10.15497/RDA00004> [Accessed 15/01/2017]

Research Data Alliance RDA (2016). Data Description Registry Interoperability WG Recommendations.

<http://dx.doi.org/10.15497/RDA00003> [Accessed 15/01/2017]

UK Academy of Medical Sciences (2015). Perspective on 'Conflict of Interest'.

<https://acmedsci.ac.uk/file-download/41514-572ca1ddd6cca.pdf> [Accessed 13/03/2017]

Wilkinson MD et al. (2016). The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship, *Scientific Data* 3:160018 doi: 10.1038/sdata.2016.18

<http://www.nature.com/articles/sdata201618> [Accessed 15/01/2017]

World Conference on Research Integrity WCRI (2013). Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations.

<http://www.researchintegrity.org/Statements/Montreal%20Statement%20English.pdf> [Accessed 05/01/2017]

World Conference on Research Integrity WCRI (2010). Singapore Statement on Research Integrity.

www.singaporestatement.org/statement.html [Accessed 15/01/2017]

Liite 2: Päivitysmenettely ja sidosryhmäluettelo

Päivitysmenettely

Tämä ohjeisto pohjautuu ALLEAn (All European Academies) ja Euroopan tiedesäätiön (ESF) vuonna 2011 laatimaan tutkimuseettikan eurooppalaiseen ohjeistoon. Ohjeisto on elävä asiakirja, jota päivitetään 3-5 vuoden välein. Näin voidaan pitää huolta siitä, että ohjeisto toimii jatkossakin ajantasaisena hyvän tutkimuskäytännön puitedokumenttina.

Tässä päivityksessä otetaan huomioon mm. kehitys, jota on viime vuosina tapahtunut eurooppalaisessa tutkimusrahoituksessa ja tutkimuksen sääntelyssä; tutkimusorganisaatioiden vastuiden määrittelyssä, tiedeviestinnässä ja arviointimenettelyissä; avoimessa julkaisemisessa, aineistojen säilytyksessä; sosiaalisen median käytössä ja kansalaisten ottamisessa mukaan tutkimuksen tekoon. Päivitys tehtiin ALLEAn tutkimuseettisen pysyväistyöryhmän aloitteesta ja prosessin aikana kuultiin kattavasti eurooppalaisen tutkimuksen piirissä toimivia keskeisiä sidosryhmiä, jotka edustavat sekä julkista että yksityistä sektoria. Tarkoitus on, että ohjeisto mielletään koko tutkimusyhteisön yhteiseksi tutkimuseettiseksi ohjenuoraksi.

Sidosryhmäluettelo

Sidosryhmäorganisaatiot, jotka antoivat palautetta syyskuussa 2016* ja/tai osallistuivat sidosryhmien kuulemistapaamiseen Brysselissä marraskuussa 2016+:

- BusinessEurope**
- Centre for European Policy Studies (CEPS)*
- Committee on Publication Ethics (COPE)**
- Conference on European Schools for Advanced Engineering Education and Research (CESAER)**
- DIGITALEUROPE**
- EU-LIFE**
- European Association of the Molecular and Chemical Sciences (EUCHEMS)**
- European Association of Research and Technology Organisations (EARTO)**
- European Citizen Science Association (ECSA)*
- • European Commission**
- European Network of Research Integrity Offices (ENRIO)**
- European University Association (EUA)**
- Euroscience**
- FoodDrinkEurope**
- Global Young Academy (GYA)**
- League of European Research Universities (LERU)**
- Open Access Infrastructure for Research in Europe (OpenAIRE)**
- Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA)+
- Sense about Science*
- Science Europe**
- Young European Associated Researchers (YEAR)**
- Young European Research Universities Network (YERUN)**

Liite 3: ALLEAn tutkimusetiikan pysyväistyöryhmä

ALLEAn tutkimusetiikan pysyväistyöryhmä tarkastelee monia aihepiirejä, jotka ovat sekä tieteensaisiä (tiedeyhteisön sisäisen vuoropuheluun liittyviä aiheita) että tieteen ja yhteiskunnan suhteisiin liittyviä kysymyksiä. Koska eettisillä kysymyksillä on ollut keskeinen rooli niin Euroopan yhdistymisprosessissa kuin ALLEAn perustamisessakin, perustettiin ALLEAn tutkimusetiikan pysyväistyöryhmä kutsumalla alan asiantuntijoita eurooppalaisista tiedeakatemoista ja tarjoamalla heille yhteinen foorumi tutkimuseettisten kysymysten käsittelyyn ja kehityksen seurantaan.

Pysyväistyöryhmä on laajentanut asiantuntemustaan ja toimintaansa viime vuosina, jotta se voisi hoitaa paremmin kollektiivista tehtäväänsä etsiä ratkaisuehdotuksia eettisiin kysymyksiin. Tällaisia ovat hyvä tieteellinen käytäntö (integriteetti), tutkimuseettinen koulutus, tiedeneuvonnan etiikka ja luottamus tieteeseen.

Pysyväistyöryhmä on viime aikoina käsitellyt myös tutkimustulosten epäeettistä käyttöä, riskienhallinnan etiikkaa, tieteen suhdetta ihmisoikeuksiin, ihmisalkioiden tutkimusta, synteettistä biologiaa, nanoteknologioita jne. Lisäksi ryhmä tarjosi asiantuntija-apua Horisontti 2020 -ohjelman ENERI-projektiin (European Network in Research Ethics and Research Integrity), jonka tehtävänä oli kouluttaa etiikan asiantuntijoita ja harmonisoida tutkimuseettisiä infrastruktuureja eri puolella Eurooppaa.

Pysyväistyöryhmä kokoontuu säännöllisesti ja se on myös järjestänyt temaattisia kokouksia laajemmissa yhteyksissä yleensä muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa. Tällaisia organisaatioita ovat mm. EU-komissio, Euroopan tiedesäätiö/ European Science Foundation (ESF), Kansainvälinen tiedeneuvosto/International Science Council (ICSU) ja UNESCO.

Pysyväistyöryhmän jäsenet hyödynsivät myös laajaa asiantuntijaverkostoaan päivitysprosessin onnistumiseksi.

ALLEAn tutkimuseetiikan pysyväistyöryhmän jäsenet

Göran Hermerén (puheenjohtaja) – Kungliga Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien

Maura Hiney – Royal Irish Academy, valmisteluryhmän puheenjohtaja

László Fésüs – Magyar Tudományos Akadémia, valmisteluryhmä

Roger Pfister – Akademien der Wissenschaften Schweiz, valmisteluryhmä

Els Van Damme – Académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique, valmisteluryhmä

Martin van Hees – Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, valmisteluryhmä

Krista Varantola – Tiedeakatemiaain neuvottelukunta, valmisteluryhmä

Anna Benaki – Akadimía Athinón (Kreikka)

Anne Fagot-Largeault – Académie des Sciences (Ranska)

Ludger Honnefelder – Union der deutschen Akademien der Wissenschaften

Bertil Emrah Oder – Bilim Akademisi (Turkki)

Martyn Pickersgill – Royal Society of Edinburgh (Yhdistynyt kuningaskunta)

Pere Puigdomenech – Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona / Institut d'Estudis Catalans (Espanja)

Kirsti Strøm Bull – Det Norske Videnskaps-Akademi

Zbigniew Szawarski – Polska Akademia Nauk

Raivo Uibo – Eesti Teaduste Akadeemia

PWGSE:n ja valmisteluryhmän tuki: Robert Vogt (ALLEAn sihteeristö)

ALLEA

ALLEA, eurooppalaisten tiedeakatemioiden yhteisjärjestö, perustettiin vuonna 1994. Nykyään ALLEAan kuuluu 59 akatemiaa yli 40 maasta Euroopan neuvoston kattamalta alueelta. Jäsenakatemit ovat luonteeltaan sekä perinteisiä akatemioita, ajatushautomoita että tutkimuslaitoksia. Akatemit ovat johtavia ja riippumattomia tiedemaailman valikoitujen edustajien yhteisöjä ja ne edustavat kaikkia tieteenaloja luonnontieteistä yhteiskuntatieteisiin ja humanistisiin aloihin. Näin ollen ALLEA on ovi vertaansa vailla olevaan tieteelliseen osaamiseen, kokemukseen ja asiantuntemukseen. ALLEA on poliittisesti, kaupallisesti ja ideologisesti sitoutumaton yhteisö. Se pyrkii parantamaan tieteen ja tutkimuksen teon ehtoja, joiden varassa tieteellinen tutkimus voi menestyä. Yhdessä jäsenistönsä kanssa ALLEA ottaa kantaa eurooppalaisen tiedepolitiikan ja tiederakenteiden kysymyksiin tutkimus- ja innovaatiotoiminnan osalta. ALLEAn toiminnan perusajatuksena on yhteinen ymmärrys Euroopasta, jota yhdistävät historialliset, yhteiskunnalliset ja poliittiset tekijät samoin kuin tieteelliset ja taloudelliset näkökulmat.

www.allea.org

Jäsenakatemit

Albania: Akademia e Shkencave e Shqipërisë; **Armenia:** Գիտությունների ազգային սկադեմիա; **Belgia:** Académie Royale des Sciences des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique; Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten; Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde; Académie Royale de langue et de littérature françaises de Belgique; **Bosnia-Herzegovina:** Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine; **Bulgaria:** Българска академия на науките; **Tanska:** Kongelige Danske Videnskabernes Selskab; **Viro:** Eesti Teaduste Akadeemia; **Suomi:** Tiedeakatemiain neuvottelukunta; **Ranska:** Académie des Sciences - Institut de France; Académie des Inscriptions et Belles-Lettres; **Georgia:** საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია; **Kreikka:** Ακαδημία Αθηνών; **Valko-Venäjä:** Нацыянальная акадэмія навук Беларусі; **Irlanti:** The Royal Irish Academy - Acadamh Ríoga na hÉireann; **Israel:** האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים; **Italia:** Accademia Nazionale dei Lincei; Istituto Veneto di Scienze, Lettere ed Arti; Accademia delle Scienze di Torino; **Kosovo:** Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës; **Kroatia:** Hrvatska Akademija Znanosti i Umjetnosti; **Latvia:** Latvijas Zinātņu akadēmija; **Liettua:** Lietuvos mokslų akademijos; **Makedonia:** Македонска Академија на Науките и Уметностите; **Moldova:** Academia de Științe a Moldovei; **Montenegro:** Crnogorska akademija nauka i umjetnosti; **Alankomaat:** Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen; **Norja:** Det Norske Videnskaps-Akademi; Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab; **Puola:** Polska Akademia Umiejętności; Polska Akademia Nauk; **Portugal:** Academia das Ciências de Lisboa; **Romania:** Academia Română; **Venäjä:** Российская академия наук (liitännäisjäsen); **Serbia:** Srpska Akademija Nauka i Umetnosti; **Slovakia:** Slovenská Akadémia Vied; **Slovenia:** Slovenska akademija znanosti in umetnosti; **Espanja:** Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales; Real Academia de Ciencias i Arts de Barcelona; Institut d'Estudis Catalans; **Iso-Britannia:** The British Academy; The Learned Society of Wales; The Royal Society; The Royal Society of Edinburgh; **Ruotsi:** Kungl. Vetenskapsakademien; Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien; **Sveitsi:** Akademien der Wissenschaften Schweiz; **Tšekki:** Akademie věd České republiky; Učená společnost České republiky; **Turkki:** Türkiye Bilimler Akademisi; Bilim Akademisi; **Saksa:** Leopoldina - Nationale Akademie der Wissenschaften; Union der deutschen Akademien der Wissenschaften; Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz, Bayerische Akademie der Wissenschaften, Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, Akademie der Wissenschaften in Hamburg, Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissenschaften und der Künste, Sächsische Akademie der Wissenschaften zu Leipzig (liitännäisjäseniä); **Unkari:** Magyar Tudományos Akadémia; **Ukraina:** Національна академія наук України; **Itävalta:** Österreichische Akademie der Wissenschaften.

integrity | in'ti

1 the quality of being honest and having strong moral principles; *integrity*.

2 the state of being whole; *integrity*.

• the condition of being whole; *integrity*.

ALLEA

ALL European
Academies

